

عروسك هاي رقصان

اركيده ها با داشتن حدود ۲۵ هزار گونه گياهي بزرگترين خانواده گياهان روي زمين را تشكيل مي دهند. در ين خانواده بزرگ هر ماه يك گونه جديد شناسايي و به جمعيت آن افزوده مي شود. اركيده ها در آب و هوي مختلفي قادر به رشدند و از توندرتا جنگل هي مناطق حاره زيستگاه آنها محسوب مي شود. تنها در بيابان هي سوزان و قطب هي يخ زده نمي توان از آنها سراغ گرفت. به همين دليل انتظار مي رود كه اركيده ها به عنوان گل هي آپارتماني بسيار انتخاب شوند. اما حقيقت چيز ديگري است. تا همين اواخر پرورش اركيده در خانه بسيار مشكل بود. ريشه گونه هي مناطق معتدل بيد در خاكي باشد كه قارچ هي مفيد در آن حضور داشته باشند تا بتواند مواد غذايي را جذب كند و در اختيار ريشه گياه قرار دهد. اركيده هي مناطق گرمسيري به صورت درخت رشد مي كنند تا از رطوبت هوي ارتفاع بالاتر بهره گيرند و ريشه هيشان از هوموس خاك زير درختان استفاده كنند.

در ين بين ين اركيده هي مناطق گرمسيري هستند كه مي توان آنها را در اتاق پذيربي به گل نشانند، البته به شرطي كه رطوبت بالا را برپيشان مهيا كنيم. خوشبختانه امروزه گونه هي هبيريد زيادي قابل عرضه به دوستداران گل و گياه توليد شده اند كه مي توانند خشكي داخل اتاق را تحمل كنند. بعضي از انواع گل هي اركيده كه به صورت دسته گلي زيبا درست شده باشند، از مناسب ترين هديه ها در دنياي گل ها است. قطعا كساني كه هديه ي پنجين زيبا دريافت مي كنند، فورا زيببي آن را مي ستيند اما نکته جالب تر ين است كه اگر در كنار تحسين رسيدگي مناسب هم به گل ها هديه كنيم تا ماه ها با گل هيشان به زيببي دعوتمان خواهند كرد. مدت دوام گل ها به چند عامل بستگي دارد. يكي نوع اركيده مثلا اركيده هي فالائوپسيس ماه ها گل مي دهند، ديگر ينكه غنچه چقدر سن دارد و نيز نگهداري مناسب از گياه. اركيده ها هوي خنك را دوست دارند و از تابش مستقيم نور خورشيد آزرده مي شوند. بيد هفته ي يك بار آب بخورند و جمع شدن آب در گلدان برپيشان مشكل يجاد مي كند. درست وقتي كه گل دهي اركيده متوقف مي شود، زماني است كه شما بر سر دوراهي تصميم گيري يستاده يد و تصميمي كه مي گيريد، سرنوشت گياه را مشخص مي كند. يا آنها را در فراموشي رها مي كنيد تا بميرند و در خاك بپوسند و يا با فراهم كردن شريطي بعد از يك دوره استراحت اركيده را به گل دادن مجدد تشويق مي كنيد. اگر به تصميم دوم رسيده يد كه اميدوارم همينطور هم باشد، عواملتي كه بيد در نظر بگيريد تا گياه دوباره گل هي زيببي را به ما نشان دهد عبارتند از: آب، نور و دما. آب راحت ترين عاملتي است كه مي توان كنترل كرد. اركيده ها به آبي كه هفته ي يك بار به آنها مي دهيد و درجه حرارت آن با درجه حرارت هوي اتاق برابر است، قانع اند. آنها در طول دوران رشد هفته ي يك بار به محلول رقيق غذايي به نسبت يك چهارم تا نصف قاشق چيخوري از كودهي مخصوص اركيده در سه ليتر آب نياز دارند. گل هي اركيده هوي نمناك را خيلي دوست دارند. بري تايمين رطوبت موردنيازشان آنها را در ظرف هيي كه با شن و ماسه يا سنگ ريزه پر شده است قرار دهيد تا جلوي هدررفت آب را بگيريد. نيازهي نوري بسته به واريته متفاوت است، البته اكثر اركيده هيي كه در اتاق نگهداري مي شوند تابش مستقيم نور خورشيد را دوست ندارند. آنها را در جبي بگذاريد كه فقط روشنيي نور به آنها برسد و همواره به رنگ برگ ها توجه داشته باشيد. راستي مي دانستيد گياهان با برگ هيشان با ما حرف مي زنند گياهان نياز هيشان را به وسيله تغييرات در برگ به ما منتقل مي كنند. اگر برگ ها به زردي بگريد و شما بيش از حد به گياه آب نداده باشيد يعني گياه نور زيادي دريافت مي كند و اگر برگ ها سبز تيره شوند يعني دلشان بري خورشيد و نور آن تنگ شده پس بيد آنها را نزديك پنجره ببريم. نيازهي دمياي نيز متفاوت است اما طيف عمومي همان متوسط دمي داخل ساختمان است، با ۱ تا ۱۵ درجه تفاوت بين دمي شبانگاهان و سبيده دمان. بدون وجود ين اختلاف دما اكثر اركيده ها گل نمي دهند. و اما چند گونه اركيده در زير معرفي مي شوند تا همدم سبز ما باشند در خانه هيما.

اركيده كاتليا *Cattleya intermedia*

گل هي زيببي ين گونه اولين بار در سال ۱۸۲۴ در اروپا مورد توجه عاشقان گل و گياه قرار گرفت. امروزه هبيريدهي زيببي از ين اركيده ها وجود دارند كه به خوبي مي توانند در اتاق زندگي كنند. اركيده هي ين جنس بعد از دوران گل دهي نياز به يك دوره استراحت دارند كه در آن آب كافي را بري جلوگيري از خشك شدن به دست بياورند. اگر اركيده هي كاتليا در خانه داريد، علاوه بر چشم هيتان بيد از حس بويبي تان هم استفاده كنيد تا لذت تان كامل شود. بعضي از گونه هي كاتليا علاوه بر ظاهري چشم نواز عطري شامه نواز هم دارند.

اركيده فالائوپسيس *spp. Phalaenopsis*

اركيده هي يروانه ي ين نامي است كه در بعضي منابع فارسي به آن مي دهند. ين گل ها از انواع اركيده هي هستند كه پرورش آنها راحت است. ينها بسترهي سنگي را بري رشد و زندگي ترجيح مي دهند. ين اركيده ها شامل حدود ۴۰۰ گونه هستند كه در جنوب شرق آسيا جبي كه گرم و مرطوب است به صورت درخت زندگي مي كنند. علاوه بر آن گونه هي فالائوپسيس از بهترين گونه ها بري نگهداري در آپارتمان هستند. ين گونه گل هي زياد و بري يك دوره طولاني دارند.

مناسب ترین زمان برای خرید این گونه زمانی است که ساقه گل دهنده و تعداد کمی گل داشته باشد. با نگهداری مناسب، ساقه گل دهنده به رشد خود ادامه داده و گل های جدید تولید خواهد کرد و این در حالی است که گل های قبلی نیز همچنان شاداب روی ساقه باقی خواهند ماند و شید تا یک ماه هم تازه بمانند. چند روز اول پس از خرید، دوران بحرانی در زندگی فالائونوپسیس است. گاهی بزرگترین جوانه های گل به فاصله چند روز پس از خریدن گیاه می افتند. برای این اتفاق دو دلیل وجود دارد: یا اینکه گیاه سردش شده و یا تحت تاثیر گاز اتیلن قرار گرفته است. گاز اتیلن که توسط میوه های رسیده نیز تولید می شود باعث ریزش جوانه ها می شود. در این مورد بید گل را از نزدیک منابع تولید گاز اتیلن دور نگاه داشت و در مورد اول هم بید از گیاه در برابر سرما محافظت کرد. برای این منظور بید گیاه را چند روز اول در هوایی مانند روزهای قبل و در همان دما نگاه داشت تا به مرور به دمی اتاق عادت کند.

ارکیده انسیدیوم *Oncidium* spp.

عروسک های رقصانی که در جنگل های آمریکای جنوبی زندگی می کنند. گل های این ارکیده ها با کوچک ترین نسیمی به حرکت درمی آیند و به آن می ماند که روی شاخه ها می رقصند. صحنه ورود زنبورهای Centris که با تدبیر و حساب شده و البته با برخورد به داخل گل های این ارکیده ها صورت می گیرد دانشمندان را شگفت زده می کند. این زنبورها در جنگل از قلمرو خود در برابر دیگر هموعانشان دفاع می کنند. ظاهراً آنها تصور می کنند این نوع ارکیده ها هم یکی از زنبورهای هم نوع خودشان هستند. وقتی در این تقابل زنبور با گل برخورد می کند گرده ها به بدنش می چسبند و در برخورد با گل دیگر سبب گرده افشانی می شوند. این موضوع نشان می دهد راز شباهت این ارکیده ها به زنبورهای Centris بقی نسل گل ها است. این راه یک وسیله مطمئن برای ادامه نسل ارکیده ها است که بیچنین به وسیله زنبورها لقاح می یابند. البته این تنها یکی از ترفندهای جالب ارکیده ها برای اطمینان از گرده افشانی موفق و ادامه نسل است. حدود ۸۰۰ گونه از این گل ها در مناطق مختلفی زندگی می کنند. از فلوریدا گرفته تا منطقه آمازون و کشور آرژانتین. برای نگهداری این عروسک های زیبا دمی اتاق بید خنک باشد، حدود ۱۵ درجه سانتیگراد. این گونه رطوبت بالایی را می پسندد، نیاز آبی این گیاه هم تنها در حدی است که دمپرگ جابایی شکل آنها چروکیده نشود.

ارکیده پافیوپدیوم *Paphiopedium callosum*

این ارکیده ها را بانوی خرامان می گویند. این گونه ها با ترکیب رنگ بسیار زیبا و متنوع در میان دیگر ارکیده ها خودنمایی می کنند که با توجه به رنگ برگ هیششان به دو گروه تقسیم می شوند. یک گروه با برگ های لکه لکه که در تابستان گل می دهند و ارکیده های با رنگ سبز یکنواخت که هوی خنک تر را ترجیح می دهند و غالباً در زمستان گل می دهند. حدود ۶۰ گونه از این ارکیده ها که بومی جنوب شرق آسیا هستند، شناخته شده است. این ارکیده ها در زمستان بید در معرض نور خورشید باشند و در تابستان ها نیز پنجره های رو به شمال را ترجیح می دهند. گونه های گرمادوست به خوبی در دمی اتاق و حتی در رطوبتی بالاتر از متوسط به خوبی رشد می کنند. نیاز دمایی ارکیده های خرامان بسته به نوع برگ و گل آنها تفاوت دارد. گیاهانی که برگ های لکه لکه دارند سرما را بسیار زیاد تحمل می کنند، حال آنکه گیاهانی که در هر ساقه بیش از یک گل دارند گرما را دوست دارند.

ارکیده سیمییدیوم *Cymbidium* spp.

ینها ارکیده هایی هستند که در بیرون از ساختمان قادر به رشدند. آنها در نور کافی تابستان به بهترین نحو گل های خود را آشکار می کنند، همینطور در اوایل بیز قبل از اینکه برگ ها به زردی بگردند. این نوع ارکیده نیز مانند سیر خویشاوندانش هنگامی که غنچه هیش باز می شود، بید از تابش قوی خورشید در امان باشد. ارکیده های سیمییدیوم اولین ارکیده های بودند که به عنوان گیاهان آپارتمانی به فروش رسیدند. این ارکیده ها به صورت گل های شاخه بریدنی عرضه می شوند که در ابتدا اندازه گل ها بسیار بزرگ بوده است. امروزه رقم های جدیدی به نام *mini cymbidium* یا *midi cymbidium* تولید شده اند که گل های کوچک تر و مناسب تری برای داخل آپارتمان تولید می کنند. این گیاهان دو تا سه ماه در سال گل می دهند. نگهداری این ارکیده ها در خانه خیلی راحت است و در مقابل رفتار بد انسان، تحمل بالایی دارند. گونه های این ارکیده که در این مقاله از آنها نام بردیم تنها نمونه کوچکی از انواع گیاهانی است که می توانند زیبایی بخش خانه های ما باشند. هر چند زندگی امروزه ما را مجبور کرده باشد از طبیعت دور شویم و در آپارتمان کوچک و بدون باغچه زندگی کنیم. اما همین که ما گلدان های گل و گیاه سبز را به داخل خانه مان می آوریم نشان می دهد هنوز به گیاهان وابسته ایم یا این کار ثابت می کنیم زندگی بدون سبزی گیاهان طراوت و شادابی لازم را ندارد. آنها به یاد ما می آورند که هنوز زیبایی، زیبا است.